

Rusija. — Novemu finančnemu ministru Witteju, dodeljena sta na izrečno željo carjevo, dva pomočnika, Ivaščenko in Jermolov. Oba sta menda jako spretna veščaka na finančnem in gospodarstvenem polju. — Nekateri ruski listi pravijo, da je sedanji novi finančni minister našel nepovoljniji finančni položaj, nego prejšnji finančni minister Višnjegradski l. 1887.

Turčija in Rusija. — Ruski veleposlanik v Carigradu izročil je turški vladi noto, v kateri se pritožuje, da je sultan v avdijenci vsprejel bolgarskega predsednika Stambulova in na bolgarsko razstavo v Plovdiv poslal posebnega komisarja. V noti se Turčiji preti, da bo Rusija od nje zahtevala vso še dolžno ji vojno odškodnino, če bode ta še nadalje gojila prijateljstvo z Bolgarijo. — V turških vladnih krogih vse molči o tej noti, drugi diplomatiški krogi pa menijo, da je glavni namen noti ta, da Rusija zapreči vsprejem bolgarskega kneza Ferdinanda pri sultanu. Bolgarski ministerski predsednik Stambulov je namreč pri svojem zadnjem bivanju v Carigradu veliko delal na to, da sultan vsprejme kneza, kar se mu je baje tudi obetal, da se zgodi.

Turčija. — Carigrajska policija odpravila je siloma iz Carigrada 2000 vsučiliščnikov, češ, preveč se jih je zbralo in nevarnost radi kolere je velika, skušenj pa še ne bode precej. Glavni vzrok pa, da je vlada odpravila dijake je ta, ker se boji izgredov in nemirov in to v škodo sedanji vladi.

Egipet. — Na že večkrat razmotravano vprašanje, ali naj Angleži zapuste Egipet in prepuste upravo domačinom, poročal je sodnik Scot, pravosodni svetovalec egiptске vlade, Roseberyju, angleškemu vnanjemu ministru, sledeče o egiptskih razmerah: L. 1882 bilo je v Egiptu vse narobe. Vojske in policije ni bilo, dolga v obilici, uradništvo sprideno in pravosodje le navidezno. Sedaj se je vse zboljšalo, vse je v najlepšem redu in tudi finančne razmere so dobre. Ako pa Angleži zapuste Egipet, prišlo bo vse na staro, kajti domačini niso zmožni redu vzdržavati.

Grška. — Minister za vnanje reči poslal je vsem grškim zastopnikom v inozemstvu noto, v kateri protestuje zoper naredbo bolgarske vlade, ki je zaprla vse grške šole v Bolgariji in pravi, da je to kršitev berolinskega dogovora, ter naroča zastopnikom, da pri vevlastih prosijo pomoči glede te zadeve.

Obrtnija.

Razstava v Plovdivu.

V.

Bolgarska razstava je prirejena po vzgledu praške razstave. Poslopja so zidana popolnoma na ta način, kakor v Pragi. Bolgarska vlada je bila poslala v Prago svoje odposlance, da so vse ogledali in proučili. Celo tiskovine so napravljene po vzgledu čeških.

Bolgari so se pa tudi za časa bili obrnili do Čehov, da se udeleže razstave v Plovdivu. Čehi so tudi ustregli tej želji. Praška trgovska zbornica in pa eksportno društvo v Pragi sta bili odposlali svoje zastopnike v Bolgarijo, da so ogledali, katere izdelke bi utegnili Bolgari kupovati iz Češke, da se potem razstavijo v Plovdivu. Češki izdelki so razstavljeni sedaj v avstrijskem paviljonu, toda v posebnem oddelku, tako, da tukaj lahko vsakdo posebej vidi češko industrijo. Bolgarska razstava je prva inozemska, kjer so češki izdelki odločno razpostavljeni. Po družih razstavah so bili pomešani mej

druge izdelke in nikdo ni mogel dobiti nobenega jasnega pojma o češki industriji. Če tudi je češka razstava semtrtja pomanjkljiva, vendar moramo reči, da mej tujimi izdelki zavzema jedno prvih mest. Zaradi tega je pa knez odbornike češke razstave že prvi dan posebno odlikoval. Na razstavnem mestu pa pri banketu je naglašal, da ga veseli, da so se Čehi tako obilno udeležili razstave. Čehi so bili njih učitelji. Pri tej priliki se je pokazalo, da knez ne govori le lepo gladko bolgarščino, temveč tudi razumi češčino in druge slovanske jezike. Pa tudi bolgarsko občinstvo se jako zanima za češko razstavo in ni dvombe, da bode razstava mnogo povzdignila trgovino mej Čehi in Bolgari.

Čehi so sprva mislili napraviti popolnoma svoj paviljon, tako da bi češka razstava ne bila prav nič združena z drugo avstrijsko razstavo, ali to ni bilo po volji dunajski vladi. Zapretila je, da ne dovoli nobenih olajšav glede prevažanja i. t. d., ako Čehi ne razstavijo v avstrijskem paviljonu. Češki del je okrašen le s češkimi deželnimi barvami in na prednji strani je grb češke kraljevine in pa napis „Česká výstava.“ Češka razstava je razdeljena v dva oddelka, katera loči širok hodnik. Na jedni strani so največ stroji in kmetijske priprave in obrtni izdelki, na drugi pa inštrumenti, učna sredstva i. t. d. Tu so pa razstavljene le take stvari, katere imajo za Bolgare kako vrednost. Kmetijske stroje razstavile so praške, roudniške in pardubiške tvrdke. Gasilno orodje so razstavili Smekal v Smihovem, Churain in Šipek. Naravno je pa, seveda, da so tukaj tudi razstavljeni raznovrstni godbeni inštrumenti raznih čeških firm. V tem oziru so itak Čehi na dobrem glasu. Posebno lepe steklene izdelke je pa razstavila svetovnoznana tovarna grofa Harracha.

Kakor je znano, se Bolgari jako zanimajo za znanost in pa povzdigo šolstva. Zato je pa pričakovati, da se bode v Bolgarijo spečalo mnogo fizikalčnih inštrumentov in učil. Na to so se Čehi tudi ozirali in teh stvari je v češki razstavi jako veliko. Ta oddelek je posebno zanimiv za vsacega učitelja in prijatelja šolstva.

Nadalje je tukaj razstavljeno mnogo raznovrstnih sesalk, raznega orodja za obrtnike, v čemer se je posebno odlikoval V. I. Rott v Pragi. Preobširno bi bilo, ko bi mi hoteli tukaj vse natančno popisati.

Mej drugim vidimo tudi lepe kočije in druge vozove od raznih razstavljalcev, Brožik iz Plzna je pa razstavil železne osij. Posebno pa vzbujajo pozornost vseh gledalcev mlinski stroji. Posebno lepe raznovrstne stroje je razstavila praška tovarna za stroje Ruston in drugovi. Nadalje je bilo zastopano na razstavi češko mlekárstvo, svilarstvo, čebelarstvo, ribštvo, kmetijske in obrtne šole.

Pogrešajo se pa v češki razstavi mnoge stvari, katere bi bili pričakovali. Mej drugim se razstave niso udeležili sloveči češki pivovarji. Mi ne vemo, kaj je temu vzrok. Morda se ne nadejajo, da bi v Bolgariji našli obširno trgovišče za pivo, ker dežela rodi mnogo vina. Ravno tako tudi nekatere druge stvari niso zastopane,

kakor peči i. t. d. Ali že iz razstavljenih stvari Bolgari lahko spoznajo, da se Čehi lahko merijo z Nemci, da o Madjarih niti ne govorimo.

Kmetijstvo.

Črtice za čebelarje.

VI.

Ne le mej živalimi, temveč tudi mej rastlinami imajo čebele svoje sovražnike. Ti sovražniki so mej najnižjimi rastlinami. Posebno raznovrstne male gljivice so nevarne čebelam. Te gljivice pa moremo opazovati navadno le z najboljšimi drobnogledi, zaradi tega pa tudi do zadnjega časa ti čebelini sovražniki niso bili tako dobro znani. Jih je več vrst. Nekateri se lotijo satovja in medu, drugi pa čebel samih. Poslednje prouzročajo pri čebelah razne nevarne bolezni, proti katerim pa žal dosedaj še ni nobenega zanesljivega zdravila. Do zadnjega časa so tem boleznim pripisovali vse druge uzroke.

Na lesu v panjih opazimo včasih črne kroglice, ki so najbrž nekake gljivice. Če je ta gljiva kaj škodljiva čebelam, ali le lesu še ni dognano. Vsekako je dobro, če čebelar gleda, da je obriše in odpravi že zaradi snažnosti. Na satju se pa nareja dvoje vrste plesen. Kakor so drobnogledne preiskave dognale plesen ni drugzega, kakor majhne gljivice. Prvi se posebno rad pokaže v vlažnih kotih, kjer vse prepreže. Poslednji pa prepreže cele satove praznih zaleginih celic. V celicah opaziš sive, rumene, zelene in bele kosmičke. Ta plesen se hitro množi. Njegove klice so silno majhne in jih je v enem satju večkrat na milijone. Ker so klice lahke, prenese jih vsaka tudi najmanjša sapica, pa tudi čebele je raznašajo v svojih dlačicah, ravno tako tudi molji. Ta plesen satovje popolnoma spridi. Popolnoma se posuši in začne se drobiti. Ta plesen prepreže polagoma vse satovje. Rastlinski prah zgubi vso redilnost, posuši se. Ta plesen se posebno rad prikaže v globokih in vlažnih satovih.

Vničiti ga je težko. Njegove gljivice so kaj trdnega življenja. Mraz jim ne škoduje. Še le pri vročini 100° C. zgube svojo kaljivost. Ta plesen je že uničil marsikak panj. Zanesljivega sredstva proti njemu dosedaj še ni. Sprva seveda pomaga, če se plesnjivi satovi odpravijo. Nekateri priporočajo karbolno kislino, ali skušnje dosedaj še niso tako daleč, da bi se o tem moglo kaj gotovega reči.

Poučni in zabavni del.

Kolera.

Po naročilu c. kr. ministerstva notranjih stvari se je izdal sledeči navod, kako ravnati ob kolero:

1. Kolera je nalezljiva bolezen, katera se najlože razvija pri človeku v tenkem črevesu. Kolera so nekake majhne gljivice (gobe), ki pridejo z živili v želodec in od tam v čreva, ter prouzročijo hitrico ali drisko in pa hudo bluvanje.

2. Iz človeka pride kolera po bljuvanji ali z odpadki, telo samo, potenje in sapa bolnikova pa ni nič nevarna.

3. Ako se ne razkužijo vsi odpadki, ako se ne uničijo vse kolerine gljivice, nevidljive s prostim očesom, razmnože se hitro v okuženem perilu. v umazanih tekočinah, v vodi, v mleku, v jedilih in na vlažnih tleh in se prav tako lahko zaneso po predmetih samih ali pa z roko od njih v usta in pridejo gljivice zopet v želodec. Na tak način človek oboli za kolero, ako gljivic zdrav želodec s svojo solno kislino ne uniči predno pridejo v čreva, da bi se množile in razširile.

Kolero največkrat zaneso okuženi ljudje, ki beže iz takih krajev, kjer je kolera.

4. Da se razširjanje kolere zabranjuje, preiščejo zdravniki zdravstveno s kovčegi vred vse popotnike, ki prihajajo iz okuženih krajev. sumljivim stvarjem se vhod zabranjuje in opazujejo vse popotnike na postajah zato pripravljenih vsaj pet dni ali so zdravi ali ne.

5. Rabljenega perila, obleke in živil ne sme nihče dobiti skrivaj iz okuženih krajev in mest, ubežnikov pred kolero ni dovoljeno sprejemati pod streho in ako kdo izve o njih prihodu, mora to javiti županu.

6. Da kolera ne postane po okuženju epidemična, kadar pride, morajo občine skrbeti po svojem zdravstvenem odboru, še predno se bolezen približa, za čistočo s tem, da se pospravlja vso nesnago, ki more ponesnažiti ali pokvariti vodo, zrak in tla, pri čemur mora radovoljno pomagati inteligentno občinstvo. Strogo se morajo tudi nadzorovati živila (jedila in pijače), najbolj pa je priporočati dobro vodo za domače potrebe. Ubožnemu ljudstvu pa naj se daje dobra hrana po posebnih kuhinjah in se skrbi z dobrodelnimi napravami, da se njihovo stanje izboljša.

7. Ravno tako naj občina pripravi posebno, na samem stoječo bolnišnico za bolnike za kolero obolelih in jo oskrbi s potrebnimi zdravniškimi pripravami, naj ima vedno pripravljene ljudi za oskrbljevanje in prevažanje bolnikov, posebno dobro pa naj bo preskrbljena z razkužili, s karbolovo kislino in živim apnom za apnico (voda z apnom). Zdravstveno in bolnišnično opravljanje mora biti najvestneje razdeljeno, izvrševalci pa morajo biti popolnoma večši svojega posla.

8. Pripravi naj se pa tudi vsak zase dobro in pravočasno za nevarnost. Doma skrbi naj gospodar za popolno snažnost, naj pospravi vse stvari okužujoče zrak, odpadke in stvari prouzročujoče vlažnost zidu, na mesto, kjer ne okužujejo naše okolice.

Redno in zmerno življenje, dobro prebavljivih jedil je skoraj najboljši pomoček zoper kolero. Hitrico pospešujočih stvari ni dobro jesti in uživati ne surovih živil, kakor: sadja, zelenjave, mleka, sira, surovega masla; varovati se je pa treba tudi prehlada; v slučaju, da se pokaže motenje v prebavljanju, ali da nastopi hitrica, poslati je takoj, pravočasno še po zdravnika.

Po jedi je jako dobro izpiti nekaj kapljic razredčene solne kisline na vodi.

Kadar je kdo za kolero v kraji umrl, potem se je treba ogibati takih krajev, kjer se shaja veliko ljudi, kakor na sejnih, slavnostih in ne obiskavati javnih kopališč, pa paziti, kolikor mogoče na osebno čistost. Zelo nevarno je pa hoditi v javna stranišča.

9. V kraju, kjer je kolera, pijejo naj prebivalci in rabijo za vse domače potrebe, posebno za pomivanje jedilnih posod, za pranje itd. samo tako vodo, v katero ne more od nikod nesnaga priti.

Rečna voda ni dobra. Ako pa ni nobenega studenca ali zanesljivega vodnjaka, mora se voda zavreti, ohladiti in potem šele piti in rabiti.

Iz vodnjakov, ki so v obližji stranišč, odtokov, smetišč, pri katerih perilo pero ali posodje pomivajo ter so razkriti in slabo zadelani, ni upati dobre vode. Vodnjak z globoko železno cevjo je zanesljivejši neokužen.